

BUITEN

26^E JAARGANG N^O. 49

ZATERDAG 3 DECEMBER 1932

EEN BINNENHOF VAN HET ZOMERPALEIS BIJ PEKING IN BLOESEM-TIJD

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

DE STAD DER GENADE (SLOT), NAAR HET AMERIKAANSCH DOOR SINCLAIR LEWIS	BLZ. 578, 588
PERPING (GEÏLL.) DOOR E. KUNERT	BLZ. 577, 580—583
DE AIGRETTE (GEÏLL.) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS	BLZ. 583—586
DE GESTRAFTE ZONDAGSCHENNER (EEN BRABANTSCH E SAGE), (GEÏLL.) DOOR J. R. W. SINNINGHE	BLZ. 586—587
EEN OUDE REISKOFFER, (GEÏLL.) DOOR LINTER	BLZ. 587—588
EVEN OF ONEVEN, DOOR S.	BLZ. 588
WANNEER DE LANDWEGEN MODDERPOELEN WORDEN EN AAN DEN DIJK (ILL.)	BLZ. 588

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar **Rokin 74-76, Amsterdam**. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventuele terugzending.
Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten, verboden.

De stad der genade

NAAR HET AMERIKAANSCH DOOR SINCLAIR LEWIS (Slot)

DEZE bureu zeiden, dat Cady een der eersten was geweest, die zich in Pribbleburg gevestigd hadden, maar toen zij het den man zelf gevraagd had, had deze een eigenaardig antwoord gegeven. „Nee, ik ben nooit in Pribbleburg geweest”, zei hij. Miss Evans piekerde daar een heelen tijd over, maar ten laatste begreep zij het en in haar gevierd artikel: „Oude Huizen en Haardsteden van een Grootte stad” veranderde zij Cady's idiote antwoord in: „Nee, mijn hut is zoo oud als de stad zelf, maar ik woon er eerst zoo korten tijd in, dat ik nauwelijks mag zeggen tot de Stichters der Stad te behooren”.

Miss Evans bevond, dat het moeilijk was, om de vroege geschiedenis der stad nauwkeurig op te bouwen. Daarom waagde ze het Mr. Noah Pribble een bezoek te brengen in diens reusachtig kantoor, dat een eikenhouten lambrizeering had, overgebracht van een ridderhofstede in Shropshire uit den tijd van koningin Elisabeth.

De heer Pribble was de vriendelijkheid zelve. Ja, het was waar, dat hij de leider was geweest van de expeditie uit Vermont, die Pribbleburg gesticht had, maar in alle bescheidenheid wilde hij zeggen, dat hij niet meer gedaan had dan enkele andere mannen, Newton en Baggs en Brown van naam. Ja, en anderen nog, de meesten van hen waren nu dood en de overigen waren weggetrokken — allen, behalve de goede, oude Moses Baggs, de vereerde leider van de Baggs Sausage and Bacon Corporation. Wat het archief van de eerste gemeenschappelijke kolonie betrof, de notulen van hun vergaderingen en de rekeningen van de oude handelszaak, die waren ongelukkigerwijze in 1885 bij een brand in 's heeren Pribble's houten huis in vlammen opgegaan.

Maar Miss Evans ontdekte, dat de eerste vestiging plaats had gevonden in 1875 en de hoofdredacteur van de „Courier” was het met haar eens, dat er een macht copij in zat en een pracht van een gelegenheid voor allerlei soort plaatselijke patriottische photo's in het Zondagsche-bijblad-in-koperdiepdruk, om een viering van het vijftigjarig bestaan op touw te zetten.

Maar —.

O, er waren allerlei zaken, die tusschenbeide kwamen. In 1925 ontving Pribbleburg de Internationale Bijeenkomst der Oogen Open Lunch Club. In 1926 kon niemand ergens anders aan denken dan aan de Luchtvaarttentoonstelling. In 1927 was er een ongelukkig schandaal, waardoor de burgemeester, de hoofdcommissaris van politie, de sheriff en de controleur der finantiën allen wegens drank-smokkelen in de gevangenis kwamen, zoodat er een massa onwelwillende praatjes en een massa prachtig nieuws waren.

Maar 1928 brak aan met onbewolkten hemel en een mag-nifieke gelegenheid voor een vijftigsten verjaardag. Miss

Evans en de hoofdredacteur zagen in, dat dit werkelijk een beter jaar was voor een herdenkingsdag, dan 1925, omdat in 1878 het eerste schip de haven van Pribbleburg was binnengevaren en dat was, natuurlijk, het echte begin van alles.

Dus ving de „Courier” haar campagne aan en als in een koorts van burger-patriottisme en rechtvaardigheidsgevoel stond dag aan dag met groote letters over de volle breedte van de buitenpagina gedrukt: „Dit Jaar een Halve Eeuw — Herdenking door de „Courier” — een Millioen in 1935!”

Natuurlijk hadden zij zich eerst de ondersteuning verzekerd van Noah Pribble, de Grand Old Man van Pribbleburg — president-directeur van de Copper Products Co. en van den Pribbleburg and Ishpeming Railway, president van de Copper National Bank, directeur van zestien maatschappijen, met inbegrip van de Norway Chain Groceries, curator van Pribbleburg College en de Zikofski School voor Muziek en Beeldende Kunsten.

Mr. Pribble had aanvankelijk bescheidenlijk geweigerd, later bescheidenlijk toegestemd om de eeregast te zijn gedurende de vierings-week in September. De Oogen Open Lunch Club (welker geestig motto was: Wie Dienstvaardig Bedient Verdient Meer Afnemers) stelde zich geestdriftig ter beschikking van de „Courier” en haar voorzitter, F. Winton Golden, een schraal, gebrild man, beloofde zich geheel aan deze zaak te wijden.

De gouverneur van den staat, luitenant-kolonel Igbert, behoorende tot den Staf van den Gouverneur, de nieuwe burgemeester der stad (niet degene, die in de gevangenis zat), en Senator Moley beloofden allen aanwezig te zullen zijn.

Het was duidelijk, dat de Broederschap en Ondernemingslust, die de grondslagen waren geweest, waarop Pribbleburg gesticht was, niet verminderd, maar integendeel breder en dieper geworden waren in den loop der vijftig jaren harer historie. En het Newton-Bergheim Warenhuis beloofde de wagens van den optocht te zullen aankleeden voor slechts tien procent boven kostprijs. —

Salem Cady was een oud man en meer dan gewoon arm; hij was drieëntachtig in dit Jaar der Genade, 1928, en nimmer bezat hij meer geld om rond te komen dan voor een week. Dus kwam het meermalen voor, dat hij hongerig was. Eens was hij timmerman geweest, maar met de jaren was hij een uitstekend meubelmaker geworden. Hij kon de prachtige Europeesche meubels repareren, die zoo vele Pribbleburgers de laatste jaren uit Engeland en Oostenrijk meegebracht hadden en die begonnen te scheuren, zoodra ze aan de Amerikaanse stoomhitte waren blootgesteld.

In September 1928 echter had hij weken achtereen geen werk gehad, omdat de Pribbleburgsche aristocratie, welke meubels hij herstelde, met vacantie was en zich in Frankrijk en Italië en Hawaii en Bar Harbour en de White Mountains bevond. Hij moest zijn maal doen met rijst en gecondenseerde melk en, toch al nooit zwaar van postuur, was hij nu mager op het komieke af.

Toen geviel het, dat Ariosto Pereveri, zijn vriend en buurman, Cady een exemplaar van de „Courier” leende, waarin per advertentie timmerlieden werden gevraagd voor den bouw van het reusachtige houten stadion ter gelegenheid van de Herdenking van den Vijftigsten Verjaardag.

Salem was niet geheel en al onkundig geweest van de opkomst zijnde Herdenking, want telkens, wanneer Ariosto dronken was, hetgeen regelmatig ééns per week gebeurde, werd hij edelmoedig en bracht zijn buurman, Salem Cady, een exemplaar van de „Courier” en een kom spaghetti.

Lang geleden had hij zich wat nijdig gemaakt over de verheerlijking van Noah Pribble. Maar het was nu volle vijftwintig jaar geleden, sinds hij Noah zelfs maar gezien had, want Salem was geen geregeld bezoeker van de Poloclub, de Wilooski Buiten Club, het d'Annunzio Theater, of de Copper National Bank. Als Salem nu vloekte, dan was het slechts wegens de onmogelijkheid een rechtvaardigen toorn te kunnen blijven koesteren.

Toen hij voor 't eerst de advertentie las, zei hij tegen zichzelf, dat niets hem er ooit toe zou kunnen brengen de laatste bittere pil te slikken en te helpen bij het oprichten van dit duivels-altaar van een stadion om de beschaming van een stad te herdenken, die hij nog altijd Mercy noemde.

Maar de laatste rijst in de kast gaf den doorslag; hij opende het deksel van het blikje gecondenseerde melk en schraapte het laatste restje van den inhoud bij elkaar; en de kruidenier had hem crediet geweigerd. Dus liep hij, grimmig, de onderlip

stijf tegen z'n tanden, de drie mijlen naar de plaats waar het stadion verrees en vroeg om werk.

De voorman keek hem weifelend aan.

„Alle menschen, grootvader, waar hebben ze jou opgegraven?” gromde hij.

Maar bij uitzondering was er gebrek aan timmerlui te Pribbleburg. De hooge heeren der stad bouwden flatgebouwen met zeshonderd kamers in Zwitserschen, Kolonialen, Engelschen en Baskischen stijl. Dus vertrouwde de voorman, nijdig, dezen onbekenden ouwen sufferd de verschrikkelijk gewichtige taak toe van zitplaatsen vast te spijkeren in de loges, waar de gouverneur en Noah Pribble zelf de vijftig idealistische jaren van Pribbleburg zouden inwijden.

Na een paar dagen zag de voorman dat die ouwe baas, Cady, nog zoo kwaad niet was. Hij was oud, maar sterk. En hij hield z'n mond. De voorman ging een keer zelfs zoo ver als zich te verwaardigen om te zeggen: „Zeg, jochie, als jij ooit de kans had gehad, zou je een goeie voorman geweest zijn. Woon je hier al lang?”

„Nee”, zei Cady.

„Dacht ik wel. Je bent zeker een van die boertjes uit Kansas. Nou, schiet op, jochie!”

De heer T. Winton Golden, president van de Oogen Open Lunch Club, besteedde, welwillend als hij was, zelfs nog meer aandacht aan de Vijftigste Herdenking dan de „Courier and Advocate”. Ten allen tijde en immer onbaatzuchtig was hij in de weer voor alles wat de grootheid van zijn vaderstad Pribbleburg betrof — niet zoozeer dat hij in Pribbleburg geboren was, maar zijn vader, aan wien hij met eerbied terugdacht, had hem daar gebracht toen hij 16 jaar was. Hij zei en hij zei het dikwijls, dat hij voelde, dat hij zich met recht een harer Zonen mocht noemen.

Naast zijn ijver voor de belangen der stad toonde Mr. T. Winton Golden een niet onnatuurlijke bereidwilligheid om alles te doen, wat hem beter in kennis zou brengen met den Doge van Pribbleburg, Mr. Noah Pribble. Want ofschoon Mr. T. Winton Golden door zijn bloeiende begrafenisonderneming velen der beste burgers van Pribbleburg ontmoet had en inderdaad vertrouwelijk ontmoet had, hij had nog niet het genoegen gehad Mr. Noah Pribble te ontmoeten.

De heer T. Winton Golden vernam, dat zich te Pribbleburg een man bevond, die daar bijna even lang gewoond had als de heer Noah Pribble zelf, namelijk een zekere Salem Cady, een eenvoudig man, een timmerman, maar volgens zijn bureu, een beste baas. Mr. T. Winton Golden liep over van waardeering voor dit nieuws. Hij kraaide van waardeering. Hij sprong in zijn coupé en volgde het spoor van dien Cady van zijn hut in Snake Hollow tot de pracht van het stadion.

Met groote stappen stevende hij op Salem af en zei, hem de hand toestekend: „Beste ouwe baas, ik heb zoojuist ontdekt, dat je zooveel jaren al in Pribbleburg woont”.

„Zoo?” zei Salem.

„Zeker, Broeder! Mijn naam is T. Winton Golden. Maar de meeste van m'n vrienden noemen me ‚Tom’. Je kunt me ook ‚Tom’ noemen, hoor! Luister nou, ouwe baas, ik hoor, dat je hier al een heelen tijd woont. Ik ben de voorzitter van het Optocht-Comité voor den Vijftigsten Herdenkingsdag, en ik zal je vertellen wat ik ga doen! Ik ga jou een prachtplaats geven in die optocht. Meneer Ebenezer Murgelheim, van de Sappho-Bioscoop, heeft toegezegd dat-ie een werkelijk heelemaal echte Huifkar zal optuigen, net een als waarin die ouwe knapen hier naar toe gekomen zijn in die vroegere dagen. En die komt heelemaal vooraan, maar een pas of tien, twaalf achter meneer Noah Pribble en den Gouverneur. En weet je wat ik ga doen? Ik ga jou bestuurder ervan maken!”

Mr. T. Winton Golden zweeg, verbaasd over zijn eigen edelmoedigheid.

Hij was misschien zelfs nog weer verbaasd toen hij in het lange paardengezicht van dezen werkman niets zag wat naar opwinding zweemde bij het vernemen van dit fortuintje.

Maar Mr. T. Winton Golden was iemand, die het klappen van de zweep heel goed kende. Niemand wist beter hoe een weduwe te troosten en de familie om zijn rekening te doen glimlachen. Hij legde zijn keurig gemanucureerde hand op Salem Cady's schouder en mompelde: „Voor mij ben je evenveel waard als Noah Pribble. En om nu spijkers met koppen te slaan: je moet den morgen van den optocht om half negen bij het Pribble Mansion Hotel komen . . .”

Salem Cady zweeg in alle talen.

Mr. T. Winton Golden was verbaasd. Hij was gekwetst.

Hij merkte op: „Je doet het natuurlijk?”

„Nee”, zei Salem Cady.

Toen ging Rr. T. Winton Golden, zeer terecht, overstag.

Hij riep: „Ik had het vooruit kunnen weten! Jullie ouwe boerenkerels hebben nou eenmaal geen idee van burgerplicht. Wij probeeren een stad op te bouwen van genade en gerechtigheid en schoonheid, wij probeeren de wereld op dezen Vijftigsten Verjaardag te toonen wat we bereikt hebben. En jullie, die moesten begrijpen wat we probeeren te doen, jullie zijn de spelbrekers, jullie laat ons in den steek . . .”

Salem Cady woonde den optocht ter Viering van den Vijftigsten Verjaardag niet bij.

Dat kwam, omdat hij tien dagen in de gevangenis doorbracht ten gevolge van het uitdeelen van een kaakslag aan Mr. T. Winton Golden, dewelke voor diens brugwerk de meest betreurenswaardige vernieling beteekende.

Nimmer te voren was Salem in de gevangenis geweest. Hij vond het er prettig. Voor den eersten keer in een behoorlijk aantal jaren kreeg hij drie maaltijden per dag. En, ofschoon ze 's avonds nogal nauw werden opgeborgen, hij had drie heel interessante cel-kameraden — de eerste mannen sinds jaren, die hem niet beschouwden als een halven gare.

Een hunner was een slanke neger, veroordeeld voor een aanranding, die in de lange avonden, wanneer de lichten worden uitgedraaid en de gevangenen zich eenzaam voelden, neger-kerkgezangen zong. „Waart gij daar toen zij mijn Heer kruisigden?” De tweede was een inbreker, een Ier, die spokenverhalen vertelde. En de derde was een lange Zweed, die den derden stuurman van een Meren-boot over de brug had gempet.

De eerste paar dagen was Salem Cady verbijsterd; hij voelde zich vernederd door zijn gevangenschap. Maar daarna genoot hij van de gelegenheid om met deze redelijk pratende mannen een boom op te zetten.

Maar één ding overkwam hem, waarvan hij gezworen had, dat het nooit gebeuren zou. Bij zijn familie-bijbel, het eenige voorwerp, dat hij van den ouden Moses Cady uit Barnard geërfd had, had hij gezworen, dat niets hem den optocht van Noah Pribble en den Gouverneur en de andere beroemdheden van Pribbleburg zou doen zien.

Maar hij had misgerekend. Want het toeval wilde, dat de gevangenis een deel uitmaakte van het fraaie Gerechtshof van Pribbleburg en dat dit op Pribble Square stond. Dus kwam de optocht, de Historische Optocht, er voorbij. En doordat een ambulance-auto een al te vurigen automobilist, die den optocht had willen zien, naar het Pribble Memorial Hospital bracht, werd de optocht drie minuten opgehouden, zoodat de kop van de processie precies tegenover de ramen van de gevangenis stilstield.

Salem Cady keek uit zijn cel — lange, harde vingers omklemden de tralies. Hij keek naar het Pribbleburg-Regiment van de Nationale Garde, naar het Ancient Home-Eskadron in uniformen van blauw en zilver met scharlaken sjako's; naar het Detroit-Parijs muziekgeselschap en een groote auto, waarin twee mannen reden, achter een geuniformden chauffeur en palfenier.

Zij waren beiden magnifiek, de twee eeregasten, met hooge hoeden, jacquet, lakschoenen. Salem vermoedde, dat een hunner de Gouverneur van den Staat was. De andere was een korte, dikke man, met ronde, vleezige schouders, als een opgevuld kussen. Hij droeg een groote lorgnet met schildpaddenrand aan een zwart zijden koord.

Hij keek op en Salem bemerkte, dat het Noah Pribble was.

Voor het eerst sinds vijftwintig jaar zag hij Noah.

Salem zag, dat Noah overvloedige van macht en een goed leven — hij leek een koning der varkens. Maar toen zag hij, dat er geen weer en wind en zon over den man lag, maar een koortskleur, die vlekke op pafferige wangen. Noah's oogen lagen in een spinneweb van zenuwrimpels. De hand op den rand van zijn zitplaats was een stuk vochtig deeg gelijk en ze trilde eenigszins. Ze trilde meer nog toen Noah zijn hoogen hoed oplichtte bij de toejuichingen en Salem zag, dat de man geheel kaal was, op een paar lange, gele haren na, die over zijn schedel lagen.

Weer keek Noah op en dezen keer zag hij Salem Cady achter de tralies.

Salem staarde op hem neer. Hij gevoelde geen boosheid, maar slechts minachting voor die vleezige handen. Hij voelde, dat hij den man woorden toeslingerde, die geen vermoeide, oude stem dragen kon.

(Slot op bladz. 588)

HOEKTOREN VAN DE TARTARENSTAD VAN PEKING, DATEEREND UIT DEN TIJD VAN KOEBLAI KHAN (\pm 1250)

PEIPING

DOOR E. KUNERT

PEIPING (Peking) is de schepping van een krankzinnig geworden God!" — is het gevleugelde woord, dat van een Russisch kunstenaar stamt, en toen ik op een September-ochtend, van het wachthuis boven de Tsien-Men poort, mijn blik liet zweven over de Tartaren Stad aan den eenen en de Chineesche Stad aan den anderen kant, begreep ik onmiddellijk dat die Rus een schilder geweest zijn moest, want wat mij toen overstelpte, was de kleurenpracht. Geen ander ras ter wereld — met uitzondering van de Japaners — heeft met zoo kwistige hand kleur in zijn architectuur toegepast — okergeel en jadegroen, pompejaansch rood, het diepste viooltjes-blauw en marmer-wit. Dat te zien tusschen het donkere groen der cypressen en den stillen glans van lotusvijvers, onder den baldakijn van een wolkenlozen,

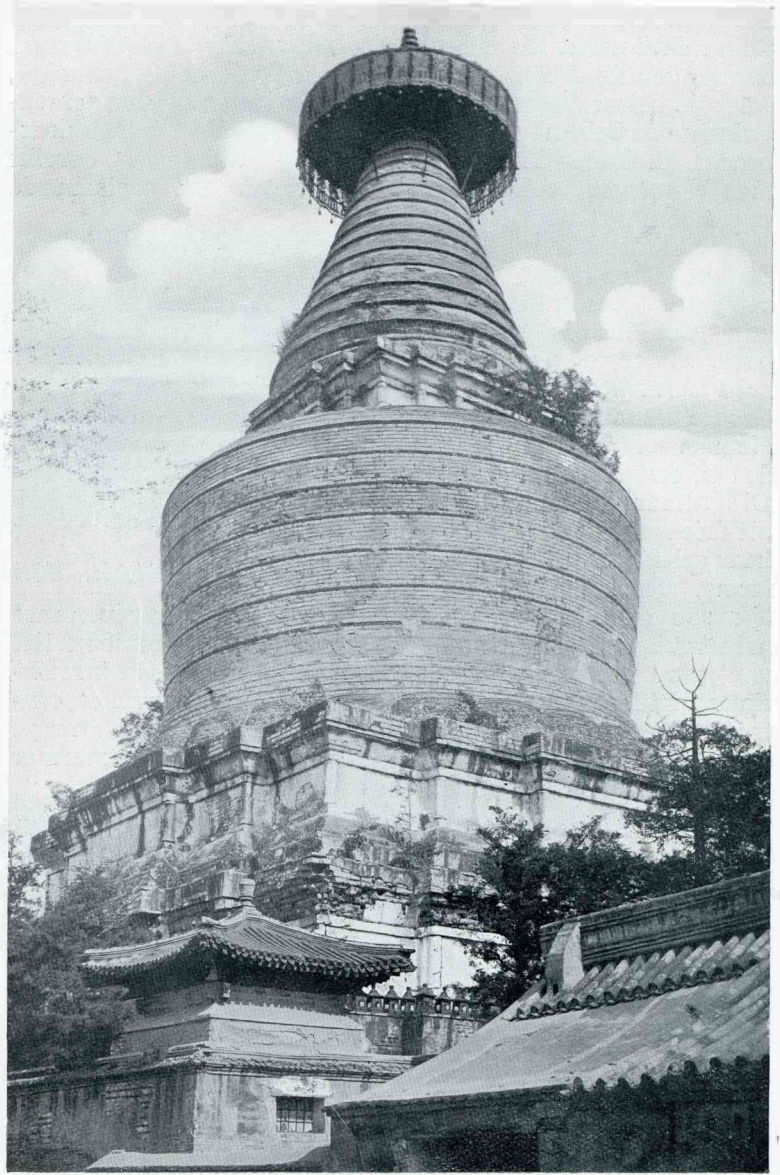
lichtblauwen hemel, met aan den horizon de grijsblauwe silhouet der Westelijke Bergen, laat een onvergetelijken indruk van exotische schoonheid achter. Maar de schoonheid verandert in sombere grandeur, wanneer donkere stof- of sneeuw- wolken, van de Gobi komend, den glans der kleuren dooven. Grijs wordt dan de hoofdtoon, een grijs met iets dreigends, iets onheilspellends, zooals het grijs der verbiedende stadsmuren. ⌘ Wat zou ik van den Tartarenmuur kunnen zeggen, waarvan het oudste gedeelte nog uit den tijd van Koeblai Khan — den zoon van Dzjengiskhan — stamt. Zij is zestig voet dik aan de basis, vijftig hoog en bovenaan veertig breed, gekanteeld, door negen poorten doorbroken, die elk door geweldige bastions beschermd worden en met drie verdiepingen hooge wachthuizen bekrond zijn. De totale lengte van dezen

BRUG OVER DE GRACHT RONDOM DE KEIZERLIJKE STAD MET ZUIDWESTELIJKEN HOEKTOREN VAN DEZE

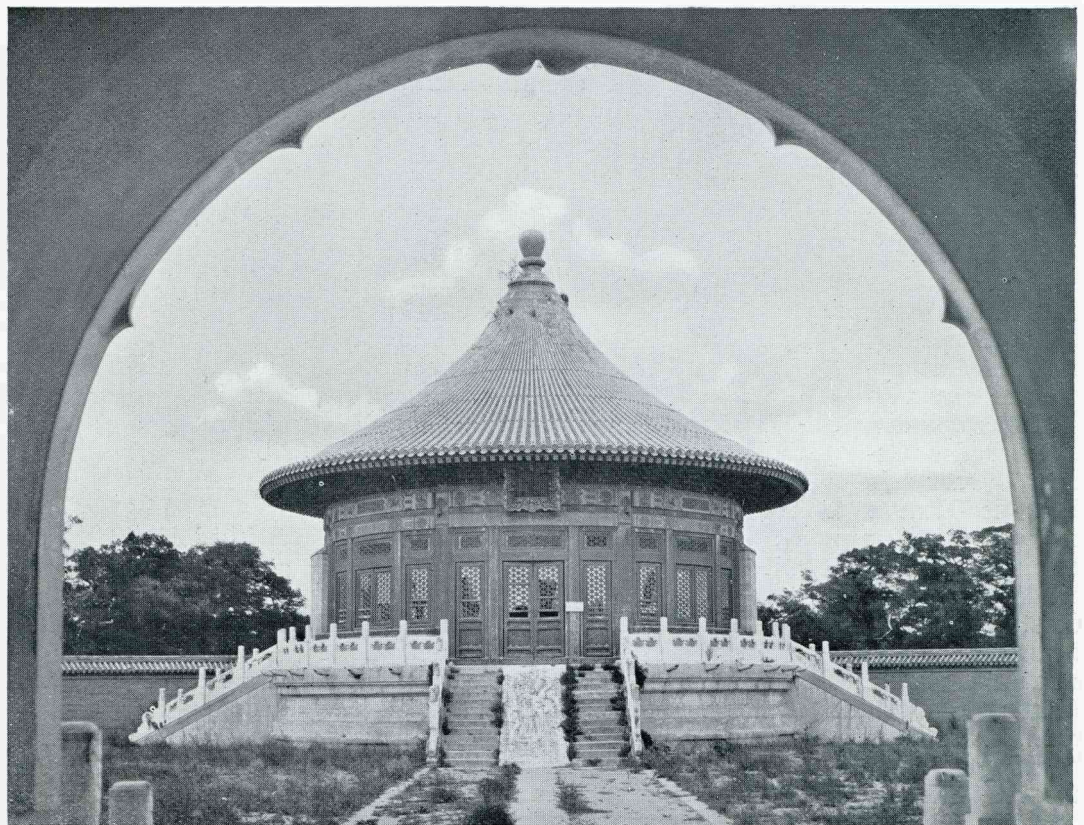
en den dertig voet hoogen muur om de Chineesche Stad, die zuidelijk tegen de Tartaren-Stad is aangebouwd, bedraagt meer dan twintig mijl en sluit een oppervlakte van vele vierkante mijlen in, voldoende om een bevolking van millioenen te huisvesten, terwijl het hedendaagsche Peiping slechts zes à zeventien honderd duizend zielen telt. ⌘ Dicht bij de plek, waar ik toen stond, had dertig jaren tevoren een kleine schaar Westerlingen gestaan en hui-verend neergezien op de vlammen-zee, die de Chineesche Stad verteerde, terwijl duizenden roodgheemde Bokkers woest verlangden, dat de poorten der Tartaren-Stad geopend zouden worden en de Keizerlijke troepen mismoedig weigerden. En toen de belegering der Legaties begon, tuurden van daaruit, voor negen eindeloze weken, angstige oogen naar het Zuiden en Tientsin, waar vandaan de redding ten slotte kwam opdagen. ⌘ Wanneer

men van de Tsien-Men Poort zijn blik over de Tartaren-Stad laat weiden, ziet men voor zich de Keizerlijke of Gele Stad met letterlijk honderden paleizen, tempels en regeeringsgebouwen, in het centrum waarvan de door een breede gracht en een rooden muur omgeven Verboden Stad ligt, waar de Zoon-des-Hemels verblijf hield in een sprookje van steen en hout. Hier rijzen op marmeren onderstukken paleizen van cederhout met daken van okergeel en jadegroen geglazuurde tegels, zware, massieve daken, welker onderste rand even opgewipt is en daardoor de illusie van iets lichts en gracieus opwekken. Deze daken rusten op slanke, gelakte pilaren en niet op de muren, die, zooals bij de moderne staalconstructie, slechts als vulsel dienen. ☒ Deze hallen waren gevuld met cloisonné en porselein en ivoor, rood en met goud bestoven lakwerk, schilderijen, met gouddraad geborduurde brocaat en juweelen van onschatbare waarde, bijeengegaard door kunstzinnige keizers in den loop der eeuwen. In de met marmer bevloerde hoven staan nog, tusschen de schaduwboomen, bronzen, kostbaarder dan goud, en marmeren schuttingen, twee en drie duim dik, à jour gewerkt, alsof het kant ware met motieven van draken en vogels en bloemen. Hier droomde Kiën Loeng, de grootste keizer uit de Mandsjoe-dynastie (1750), terwijl beschilderde vrouwen verzen uit het Boek der Oden zongen en als jongens verkleede meisjes op luiten van jade speelden. Welke scènes van ongeëvenaarde pracht hebben deze paleizen aanschouwd, van groote feestgelagen en schoone courtisanen, maar ook van intrigues en willekeur en moord. In een dezer paleizen pleegde de voorlaatste Keizer van China zelfmoord — de van hervormingen niet afkeerige ongelukkige Kwang-Hsu, die door de om haar macht bevreesde Keizerin-Weduwe Hse-Tsu als een gevangene behandeld werd. Hier vertoefde ook nog als Zoon-des-Hemels Poe-Nji, de President van de nieuwe republiek Mantsjoekwo. ☒ Achter de Verboden Stad rijst de witte Stoepa, die op bevel van Kang-Hsi, den tweeden keizer der Mantsjoe Dynastie, in de zeventiende eeuw opgericht werd en die om zijn eigenaardigen vorm onder vreemdelingen als „peppermint bottle” bekend staat. Deze stoepa is een herkenningspunt der Tartaren-Stad, want de grootsche afmetingen van dit monument, tezamen met zijn ligging op een heuvel, maken het van overal zichtbaar. Van daar uit ziet men op twee, door marmeren balustraden omgeven, kunstmatige meren neer, waar tusschen de lotussen goudkarpers zwemmen, met aan genen kant den Mei-schan, een door slaven aangelegden heuvel van honderdzestig voet hoogte met vijf, met kiosken bekroonde toppen. Hier zat een keizer in lang vervlogen tijden te luisteren naar het spel van den wind in zilveren klokken en de vibree-rende resonans der pauken in den Paukentoren, die 's nachts het aflossen der wacht verkondigden. In latere tijden placht de „Oude Boeddha” — een van de spotnamen der Keizerin-Weduwe Hse-Tsu — hier eenmaal 's jaars de goedheid van haar hart te toonen door tienduizend zangvogeltjes, die zij in de stad liet opkopen, de vrijheid te schenken. Maar een paar dozijn eunuchen lagen aan den anderen kant van den heuvel op de loer en vingen de meeste vogeltjes weer op, die zij dan weer in de stad verkochten. Maar ook aan dit lustoord is tragedie niet bespaard gebleven, want aan een zijner boomen heeft zich de laatste Ming-keizer in het midden der 17de eeuw aan een zijden koord opgehangen, op het oogenblik dat opstandelingen de Tartaren-Stad, waar zijn paleis stond, binnenstroomden. ☒ Soms verliet de Zoon-des-Hemels zijn paleis van keizerlijk geel en jadegroen en liet hij zich dragen over een der vijf marmeren bruggen die de gracht rondom de Verboden Stad overspannen. Dan drong iets van de kleurenpracht en den rijkdom van het Hof door tot het enkel-diepe stof, waarin zijn onderdanen leefden. En eenmaal 's jaars liet hij zich in

DE WITTE LAMA-TEMPEL TE PEKING, GEBOUWD DOOR DEN MANTSJOE-KEIZER KANG-HSI (± 1680)

statie naar den Tempel des Hemels dragen, die gelegen is in een bosch van eeuwenoude cypressen en omgeven door een vier mijl langen muur, die op zijn beurt binnen de muren

DE TEMPEL DER AARDE IN DE CHINEESCHE STAD TE PEKING

der Chineesche Stad ligt. Dit is een der mooiste tempels van China en bestaat uit drie aparte bouwwerken. Het eerste is een eenvoudig gebouw, de Tempel der Onthouding genaamd, waar de keizer den nacht van den twintigsten op den een-en-twintigsten December met vasten en in gebed verzonken doorbracht. ☼ Onder de statige boomen voortwandeland, bereikt men een lagen, cirkelvormigen muur, die met geglazuurde

tegels van het diepste viooltjes-blauw bedekt is, en in het centrum waarvan een der mooiste bouwwerken ter wereld verrijst, het Groote Altaar des Hemels of Tempel des Offers genaamd. Dit altaar bestaat uit drie ronde, op elkaar gebouwde platforms, respectieve-

lijk van 210, 150 en 90 voet doorsnee, alle omgeven met balustraden en versierd met het in marmer gebeitelde motief van wind en water. Vier trappen, volgens de vier windrichtingen, leiden naar het bovenste platform, waarvan het centrum uit een ronde marmeren plaat bestaat. De strenge eenvoud der lijnen, het verblindende wit van het marmer temidden van het sombere groen der cypressen en de plechtige stilte, die daar heerscht, vereenigen zich om den eersten indruk overweldigend te maken. ☼ Hierheen kwam bij het kriecken van den dag op den een-en-twintigsten December de Zoon-des-Hemels voor het verrichten der ceremonie van de Zonnewende. Terwijl de Grooten des Rijks en duizenden monniken in geel satijnen gewaden binnen den lagen, cirkelvormigen muur knielden, steeg de Keizer, gekleed in een wijd, zilverblauw gewaad, waarop hemelsche emblemen waren geborduurd, alleen naar het bovenste platform, waar hij, staande op de ronde marmerplaat, die voor Chineezers het middelpunt der wereld beteekende, temidden van brandende, dierlijke offers, zijn handen ten hemel ophief en het oeroude „O grenzenlooze Grootte des Hemels, o diepe Rust der Aarde!” zong, waarna hij de voorgeschreven drie knievallen en negen kotoo's verrichtte. Op dat oogenblik was de Keizer de Zoon-des-Hemels, de schakel tusschen honderden miljoenen geloovige Chineezers en Schangti, het opperwezen, den eersten keizer van China, die in het

legendarische verleden zijn onderdanen den akkerbouw had geleerd. ☼ Van het Altaar des Hemels af heeft men door een opening tusschen de cypressen een vergezicht op den Tempel des Gebeds, waar de Zoon-des-Hemels om een goeden oogst te bidden. Het onderstuk van dit bouwwerk be-

staat uit drie cirkelvormige, marmeren terrassen, als bij het Altaar des Hemels, waarop zich een rond, pompejaansch rood, houten gebouw verheft met een drievoudig dak van het diepste viooltjes-blauw, waarvan het bovenste in een grooten, dof-vergulden knop eindigt. Het geheel is negen en negentig voet hoog. ☼ En wat moet ik zeggen van de prachtige bronzen leeuwen van den Lama-Tempel, waar monniken met gladgeschoren hoofden de Soetra lezen, of

van den Tempel van Confucius met zijn tweeduizend zeventienhonderd jaar oude steenen trommels en de naamtafels van hen, die gedurende de laatste zeven eeuwen het om de drie jaar gehouden hoogste staatsexamen aflegden, of van de Hal der Klassieken met haar driedeelige poort in keizerlijk geel en jadegroen? ☼ Maar de pracht, die Peking was, gaat langzaam ten onder. Tegels vallen van de daken, marmeren balustraden bezwijken, zon en wind schilferen het lakwerk af en gras spriet tusschen de marmeren platen. Waar eens de Keizers van China op hun met juweelen overladen drakentoon zaten, klinkt nu het „ain't it just grand!” en over de marmeren

plaat van het Altaar

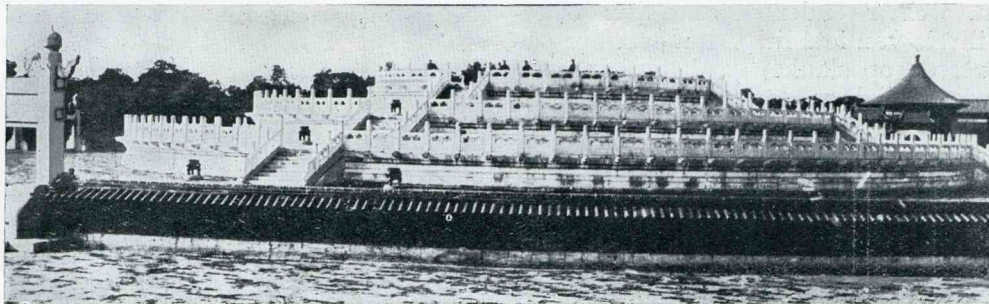
des Hemels, waar opeenvolgende Zonen-des-Hemels den zegen van het Opperwezen hebben afgesmeekt, stappen toeristen bij het licht van de maan en de muziek van een koffergramfoon. De Mantsjoes zijn in ongenade gevallen en hun paleizen zijn leeg. Een groot gedeelte van de bronzen en het porselein, het lakwerk en cloisonné heeft op de

een of andere geheimzinnige manier zijn weg in de musea en privé-verzamelingen der wereld gevonden, terwijl de edelsteenen en parelen diademen, halzen en viners sieren van millionaires en actrices te Hollywood, Buenos Aires en Parijs. ☼ Maar nog staat daar de Tartarenmuur en in zijn schaduw leeft het volk, zooals het altijd geleefd heeft. Bedelaars rijzen uit het stof, kinderen spelen erin, terwijl pariahonden in de greppels naar een brok zoeken om hun magere flanken te vullen. Peiping kent namelijk nog geen rioleering. Al het vuil en de afval wordt in de greppels gedeponeed, die de huizen van de straat scheiden of, in afwezigheid van een greppel, op de straat zelf. ☼ In de Ha-ta-men-street, een hoofdstraat, die de Tartaren-Stad

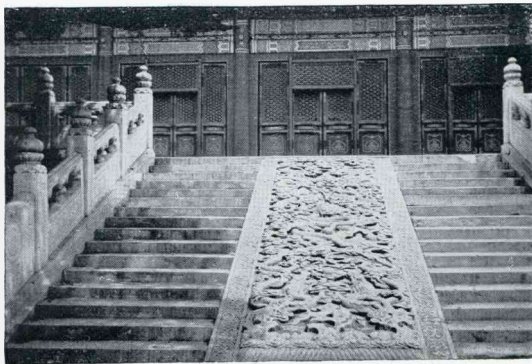
van Noord naar Zuid doorsnijdt, kan men prachtige winkels vol van glanzend brons- en lakwerk vinden, waar gediensstige klerken in lange gewaden van saffraan-, tango- en cerisekleurige zijde den klant opwachten, maar vlak voor den ingang zal een man groote, platte koeken in het stof bakken of stalt de eigenaar van een draagbaar restaurant

zijn lekkernijen in bont beschilderde schotels van grof aardewerk uit, waaraan, in afwachting van een koper, zwermen vliegen zich te goed doen. Een eigenaardig geluid van been tegen metaal trekt de aandacht. Dat is het teeken van den beenderen- en metaal koopman. Ook andere venters hebben hun specifieke gelui-

den. Aan den kant van den weg scheert een barbier een klant, daar opereert een kwakzalver met een roestig mes gemoeidereerd op het verzweerde oog van een boer. Muziek en de schrille zang van Sing-song-meisjes dringen uit de bovenverdieping van een restaurant, terwijl beneden halfnaakte mannen rijst met lange stokjes naar binnen schuifelen en thee uit kopjes zonder oortjes slurpen. Voor de deur zit een waarzegger, die met een sluwen grijns op zijn tronie, een jonge

HET HEMELSCHE ALTAAR, MIDDELPUNT DER AARDE, TE PEKING

DRAKENVERSIERING

OP DE TRAP VAN DEN CONFUCIUS-TEMPEL TE PEKING, LEIDEND NAAR DEN HAL DER VOLMAAKTHEID. DE VERSIERING IS GEHOUDEN IN EEN PLAAT MARMER. HIEROVER SCHRIJDEN DE GEESTEN, OVER DE TRAPPEN GAAN DE STERVELINGEN

TSIEN-MEN, DE VOORNAAMSTE VERBINDINGSPOORT TUSSEN TARTAREN-EN CHINEEZENSTAD VAN PEKING

HET OFFEREN VAN WIEROOK IN EEN
TEMPEL TE PEKING

vrouw de toekomst voorspelt, terwijl een paar passen van hem af een briefschrijver deftig zijn penseel hanteert en een brief voor een oud moedertje aan haar zoon in het verre Han-kau schrijft. Boeren op weg naar de markt, rijden in blauwgehuifde karretjes voorbij, die er met hun zware, groote, bespijkerde wielen, vriendelijk en knus uitzien, maar niettemin ware folterinstrumenten zijn, omdat zij veerloos en de wegen abominabel zijn. Oude vrouwen strompelen op gebonden voeten voort, terwijl andere de wasch doen in een plas van onbeschrijfelijk vuil water. Overall slenteren soldaten, die gisteren nog band eten waren, en bandieten, die misschien de week tevoren nog het leger van den een of ander generaal sierden. Groote Chineezers rijden op kleine ezels, die zij met meer gratie zelf op hun rug konden dragen. Hier en daar ontwaart men een Mantsjoe-vrouw, een aristocrate van top tot teen, statig voortschrijdend op ongeschonden voeten. Een troep soldaten kruist de straat met in hun midden een paar genoeglijk rookende mannen in jinricksha's — bandieten die naar de executieplaats buiten de Westervoort worden geleid. Acrobaten verrichten de ongelooflijkste kunststukjes en de toeschouwers zijn gul met het applaus, maar langzaam met hun „cash". Venters van warm water, huisgoden van aardewerk, snuiftabakfleschjes, papieren offergeld! Een jongmensch, getooid met een wit hoedje, zooals Amerikaansche matrozen dragen, loopt achter een zerk aan. Een kameelen-karavaan passeert, beladen met steenkool van Schansi. De mannen dragen de puntige hoeden van Mongolië en niettegenstaande de hitte hun schapenvachten met de wol naar binnen gekeerd. Iemand kleppert vlak naast mij. Het is de „lijm-gebrokenporselein" man. Een beenlooze man wiegelt door het stof. De omstanders vragen hem spottend, of hij geen zonen heeft, die voor hem kunnen zorgen. Het eeuwige pad, pad der voeten der jinricksha koelies. En over alles hangt een gordijn van dik Gobi-stof, dat geen tijd heeft zich vast te zetten behalve gedurende de regenperiode, wanneer het stof in slijk verandert en moerassen van de wegen maakt. ☼ Typisch Chineesch is de nauwe brug in de drukke Keizerstraat, die geen waterloop of ravijn overspant, maar uitsluitend dient om het verkeer te belemmeren. ☼ Behalve voor de landelijke telegraafpalen en de elektrische verlichting der betere winkels en restaurants, zijn de eeuwen als zoovele dagen aan deze scènes voorbijgegaan. Zoo leefde het volk van Peking voor de komst der Mantsjoes, tijdens hun bijna drie eeuwen durende regeering, zoo leeft het vandaag. En al is Peking intusschen weer eens Peiping geworden en berichten de persagentschappen dat Feng-Yoe-Hsiang of Yen-Schi-Schan of Tsjing-Hseuh-Liang op het oogenblik meester der stad is, het volk dat opeengehoopt leeft tusschen Ha-ta-men en Tsjien-men heeft slechts voor één ding belangstelling: waar komt de volgende maaltijd vandaan?

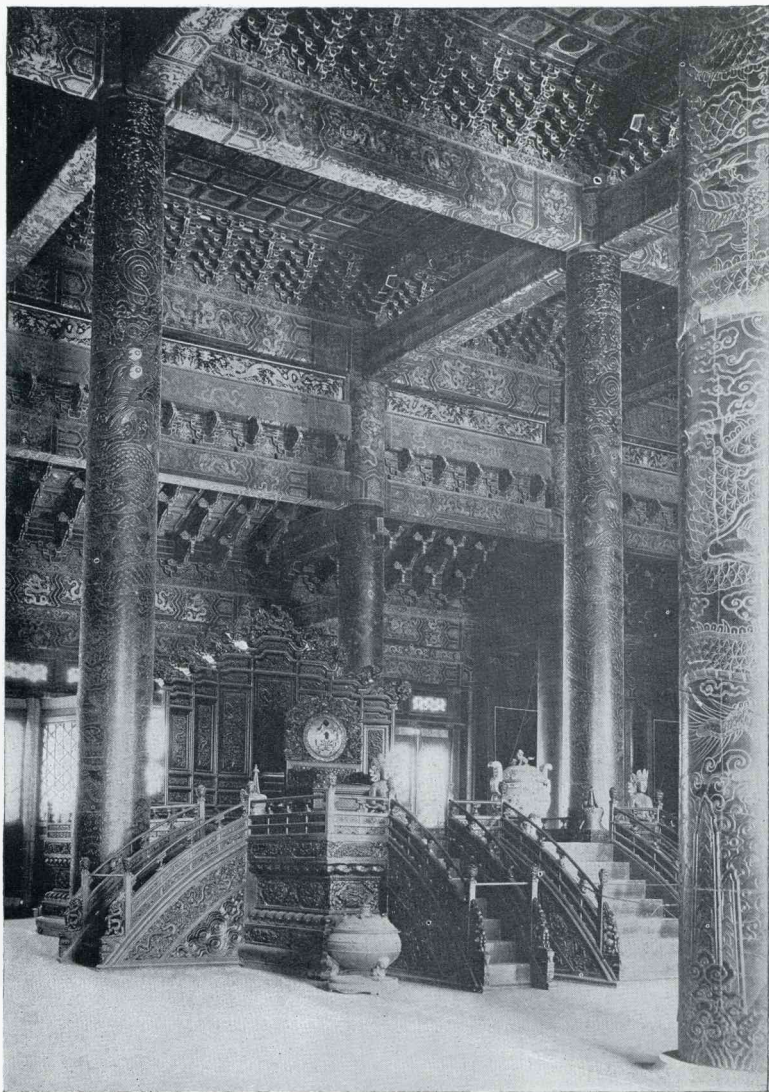
Aphorisme. Het is soms zoo noodig iets te missen, als we het bezaten, zou het bezit ons wellicht een drukkender last kunnen zijn dan het gemis.

DE AIGRETTE

DOOR CHARLES G. D. ROBERTS¹⁾

HET Meisje zat voor haar toilettafel, keek naar haar mooi spiegelbeeld in den grooten spiegel en lachte gelukkig. De heldere lichten aan beide zijden van den spiegel konden geen foutje vinden in de zachte tinten van haar gelaat, in de glanzende blankheid van hals en armen en boezem. Haar wijd vaneen staande oogen, evenals de roode boog van haar mond, waren vriendelijk en vroolijk. Haar fraai, blond haar werd bekroond met een pluim van rechtop-staande reigerveeren, zoo stevig paarl-blank en rag-fijn als rijp. ☼ Nog nooit had het Meisje er zoo liefelijk uitgezien. Nog nooit had zij iets gedragen, dat haar zoo goed stond als die etherische veerenbos. Zij wist het; en ook de blikken van haar kamenier, die van tijd tot tijd naar haar keek, terwijl ze bezig was met de dunne kleedingstukken, vertelden het haar. Zij sloeg een dunne lap van zijden tulle over haar arm en trippelde opgewekt naar den salon. ☼ De Man trad op haar toe en zijn oogen gaven haar in ruime mate de bewondering, waarop zij had gehoopt. ☼ „Er zal daar niemand zijn, die met jou te vergelijken is," zei hij zachtjes. „Nergens ter wereld is iemand, die met jou is te vergelijken." ☼ „Het staat me werkelijk goed, niet waar?" antwoordde zij, terwijl ze een kleur kreeg van plezier om zijn lof en met haar blond hoofd knikte om op de ragfijne veer te wijzen. ☼ „Zeer goed," zei hij van harte. „Maar niets kan je schoonheid verhoogen. Je hadt ze niet werkelijk noodig en de vogel, naar ik vrees, wel." Terwijl hij sprak, kuste hij haar vinger-toppen, uit vrees, dat zij zou denken, dat hij haar critiseerde. ☼ Het Meisje trok een mondje, want zij was erg teerhartig

1) De op de volgende bladzijden voorkomende afbeeldingen zijn door Mr. A. H. E. Mattingley naar het leven gemaakt in N.-Z. Wales, waar hij een foto wilde nemen van een zilverreiger die haar jong voedde. De Aigrette-jagers waren hem evenwel vóór geweest; de toestand ter plaatse was volkomen gelijk aan de hier opgenomen schets van Roberts. Door de welwillendheid der Royal Society for the Protection of Birds te Londen zijn wij in de gelegenheid deze afbeeldingen hier te reproduceeren.

TROONZAAL IN HET KEIZERLIJK PALEIS TE PEKING

en hield er niet van aan onaangename dingen te worden herinnerd. „Ik weet wat je bedoelt,” zei ze haastig en trok haar hand weg. „Maar de arme vogel is toch al dood; en als ik het ding niet had gekocht, zou een andere vrouw het genomen hebben. En ik vind het heelemaal niet aardig van je, dat je daar nu over spreekt!” De Man lachte. „Het kan je niet mooier maken, maar als je je er gelukkiger door voelt, ben ik al best tevreden,” zei hij. „Ik vrees, dat een heel klein beetje geluk voor jou, voor mij meer waarde heeft dan duizend miljoen vogels.” En voor dit gezegde schonk het Meisje hem vergiffenis. — De groote plas lag rimpelloos glanzend als melk-blauw glas onder het felle zonlicht van den zuidelijken hemel. Hij was ondiep en de waterspiegel werd hier en daar doorbroken door bosjes lange goud-groene biezen. Het leek alsof zijn oevers half op het water drevren, doordat verwrongen, kleine struiken direkt uit het water schenen op te rijzen. Die onregelmatige struik-begroeiing, met het groen-beschaduwde water onder haar takken, liep zoo honderden ellen door van den open plas naar den muur van jungle, een dichte massa van fel groen gebladerte met hier en daar room-blanke of fel-roode brem er tusschen. Niet room-blank, maar koel en zuiver zilver-wit, als pas gevallen sneeuw, vlogen een veertig- of zestigtal langhalzige, langpootige vogels met hoekige bewegingen tusschen het grijzig blauwe water en het diepe, levende blauw van den hemel of stonden tot halverwege hun pooten onbewegelijk in de ondiepten, loerend naar prooi. Zij leken op tot leven gewekte stukken van een Japansch scherm, die over die zon-overgoten zuidelijke wildernis waren gestrooid. Heel hoog in de lucht, een zwarte stip tegen het azuur, vloog een havik in groote spiralen rond en wierp begeerige blikken op den vreedzamen plas. Hij dorst die vrede niet verstoren, want hij kende en vreesde de bliksemsnelle slagen van die lange, dolkvormige snavels van de zilverreigers. Boven in een der knoestige struiken, vlak bij den oever, over het water hangend, was een groot, maar onsoliede uitzierend nest van doode takken gebouwd. Het zag er heelemaal niet uit als een behoorlijk nest, want het was niet meer dan een heel losse vloer, die geen enkele andere eigenschap van een goed-ingericht tehuis bezat dan een volmaakte ventilatie. Men mocht toch redelijkerwijs aannemen, dat het eerste vereischte van een goed vogelnest zou zijn, dat het er op ingericht was een veilige ligplaats aan de eieren te bieden. Maar die rommelige collectie van doode takken zag er uit, alsof men er alles eerder van mocht verwachten dan zoo iets. Het was zoo los en open, dat de eieren eigenlijk in het water moesten rollen. Het was zoo vlak, dat elk ei, dat er bij toeval niet doorheen viel, er volgens alle wetten der natuur, bij den eersten flinken windstoot van afgeblazen moest worden. En toch bleek het, dat dit ruwe bouwsel eieren had bevat en

DE AIGRETTE. „DE VOGELS LEKEN OP TOT LEVEN GEWEKTE STUKKEN VAN EEN JAPANSCH SCHERM...”

zich het in hem gestelde vertrouwen waardig had betoond, want het werd nu bewoond door vier jonge witte reigers. Het waren groteske, plechtstatige babies, die nest-jongen, onbewegelijk rechtop zittend op hun poot-gewrichten en half-gevederde lijven, met hun lange pooten recht voor zich uit over de doode takken gestrekt, hun lange snavels peinzend rustend op hun bijna naakte borsten, hun ronde, glanzende, starende oogen heenkijkend over hun klein wereldje van goud en blauw. Verspreid over de omringende struiken lagen nog een dozijn of meer van die losse, van doode takken geweven, vloeren, elke met zijn plechtig groepje langpootige nestvogels, onbewegelijk als standbeelden, in niets ter wereld belang stellend, dan in de hoeveelheid kikvorschen of visschen, die hun onvermoebare ouders meebrachten om hun onverzadiglijken honger te stillen. Boven het verst uitstekende nest met de vier jongen erin zweefde gedurende een oogenblik op uitgestrekte wicken de reigermoeder met een glanzenden oranje visch in haar bek. Zij stak haar lange pooten uit, alsof zij naar een rustplaats tastte en daalde zoo zachtjes op het wankele vloertje neer, dat geen takje kraakte. Zoodra zij stond, werden vier

„HET WAREN GROOTE, PLECHTSTATIGE BABIES, DIE NESTJONGEN ...”

„ALLE VIER LEKEN EVEN UITGEHONGERD . . .”

lange snavels in de hoogte gestoken, die hongerig en begerig piepten. Alle vier leken even uitgehongerd. Maar de vogelmoeder wist precies wie zij het laatst gevederd had en wie het 't meest noodig had. Zij stopte den buit met schijnbaar heel weinig consideratie in den snavel wiens beurt het was iets te krijgen. De visch was dikker dan de lange, dunne hals van het jong, maar werd toch snel, met den kop vooruit, ingeslikt. Hij gleed langzaam naar beneden, met een serielichaamsverdraaiingen die pijnlijk leken, maar in werkelijkheid verrukking te kennen gaven. ☞ Alvorens weg te vliegen om opnieuw op de vischvangst te gaan, bleef de zilverreiger enkele oogenblikken op den rand van het nest staan om te rusten en haar veeren glad te strijken. Haar sneeuw wit gevederte schitterde in het zonlicht als gesponnen zilver. Haar halsveeren vielen in lange, dunne draden neer tot ver over haar borst. Midden op haar rug, tusschen de schouders, groeide een lange, buitengewoon fijne vederbos, even wit en schijnbaar even teer als de vorstbloemen op een vensterruit. Dat was de feest-versiering, die zij zoowel als haar mannetje in den broedtijd droegen. ☞ Nadat zij haar veeren netjes gladgestreken had en haar langen hals had uitgerekt alsof zij hem goed uit de knoop wou

halen, spreidde zij haar glanzende vleugels uit en vloog omhoog. Doch zij schoot slechts enkele centimeters in de hoogte en werd toen woest fladderend en krijschend door een onzichtbare kracht omlaag getrokken. Door haar heftig spartelen brak een hoek van het nest af en werd een der onhandige jongen naar beneden geslingerd, zoodat het trappelend en krijschend door het gebladerte tuimelde en met een plons in het water viel. Nog een oogenblik en ook de moeder viel, niettegenstaande haar wanhopig gevecht tegen het onzichtbare noodlot, in het beschaduwde water. Toen schoof een ondiep vaartuig, een visschersschuitje, waarin een man neergehurkt zat, door het smalle water-pad tusschen de biezen uit. De man greep haar bij den gevaarlijken snavel, trok haar in de boot, zette zijn knie op haar nek, maakte de lus van koperdraad los van haar poot, haalde een scherp jachtmes te voorschijn en sneed handig den sneeuwblanken vederbos van het vleesch van haar rug. ☞ Toen slingerde hij haar ver weg in het open water, zoodat zij hem niet in den weg zou liggen als hij den strik weer op den rand van het nest gereed zou leggen om haar mannetje te vangen. ☞ Half versuft en geheel van streek door de hevige pijn, wickte de reigermoeder blindelings over het water, haar sneeuw wit vederkleed rood getint door haar hartebloed. Na enkele oogenblikken gelukte het haar zich in de lucht te verheffen. Met moeite fladderend, dan naar links, dan naar rechts tuimelend, vloog zij over den plas, kwam tusschen de struiken terecht en viel met haar pooten in het water, terwijl haar trekkende vleugels verward raakten in de takken. Zoo bleef zij, na eenige vergeefsche pogingen, stil liggen, langzaam — heel langzaam — stervend met half opengesperden bek, maar met wijd geopende, onverschrokken, oogen. ☞ Kort daarna kwam de mannetjes-reiger, die ver weg in den plas had gevischt en niets van het gebeurde had gezien, met voedsel naar het nest terug. Ook hij werd in den noodlottigen strik gevangen, naar beneden getrokken, van zijn bruidstooi beroofd zocals in vroeger tijden de roode wilde zijn vijanden had gescalpeerd en weggegooid om langzaam te sterven. De wet van dat land verbood het schieten van witte reigers in den broedtijd, den eenigen tijd waarin zij de veeren droegen die de vrouwen begeeren. De pluimenjager vond dus, dat hij handig de wet ontweek als hij de veeren van den levenden vogel sneed en hem losliet terwijl hij nog leefde en kon vliegen. Als de vogel later een martelenden dood stierf, wie kon dan bewijzen, dat hij de moordenaar was? ☞ Den heelen ochtend door herhaalde die tragedie zich op het eene nest na het andere. De doodelijke schuit gleed geruischloos, moorddadig, door verborgen waterpaden tusschen de struiken en de man met het mes deed zijn werk in stilte, behalve het gefladder en geplas van zijn slachtoffers. ☞ Doch niettegenstaande de omzichtigheid van den roover

„MAAR DAAR ZATEN HUN JONGEN, PLECHTIG EN HONGERIG . . .”

was binnen een uur de heele reiger-kolonie ten prooi aan de grootste angst. Een half dozijn vogels waren gestrikt en de anderen, hoog in de lucht vliegend en neerspiëdend met scherpe, beangste oogen, hadden den moordenaar ontdekt in zijn schuilplaats onder de takken. Zij hadden ook gezien hoe hij zijn strikken weer had uitgezet op de randen der nesten. En al trok hij zich daarna tusschen het struikgewas terug, zoover de lengte der koperdraden dat veroorloofde, waren zij bevreesd in de buurt van hun nest te komen. Maar daar zaten hun jongen, plechtig en hongerig, niets begrijpend van het lot dat hun boven het hoofd hing, heesch en vol vertrouwen smeekend om te worden gevoed. De ouders konden die smeekbede niet lang weerstaan. Liefde en teederheid wonnen het van de vrees, zelfs van het gezicht van het doodsgevaar. De een na den ander kwamen de grootte, witte vogels terug, bevend maar toegewijd. En de een na den ander stak vroeger of later een poot in de onontkoombare lus van koperdraad, werd naar beneden gesleurd in de struiken en weer weggegooid, badend in zijn bloed. Er was geen ontkomen aan een val waarvan het lokaas werd gevormd door de smeekbeden van hun jongen. En vóór de plas de tint van de ondergaande zon had aangenomen, was er niet één volwassen reiger van de heele kolonie, die niet den bloedigen cijns van zijn toegewijde liefde had betaald. ¶ Ten slotte toen de plas stil lag als een gepolijste rood koperen plaat, kwam de man met de schuit openlijk tusschen de struiken te voorschijn en pagaaide naar den uitgang met zijn bloedige trofeeën. Toen hij weg was, kwamen drie of vier vogels, sterker en met meer levenskracht dan hun makkers, zwaar fladderend naar hun nesten terug, met ruggen, vleugels en dijen rood van geronnen bloed. Waggelend op de takken-vloeren, gelukte het ze hun nestjongen nog eenmaal te voederen. Daarop, onversaagd is hun toewijding, vlogen zij weer weg om hun taak te vervolgen. Doch zij kwamen geen van alle ooit terug, maar vielen in het ondiepe water waarin zij poogden te visschen: en als de wildernisgoden hun gunstig gezind waren en hen genadig wilden behandelen, zijn zij snel verdronken. ¶ Dien heelen nacht bleven de jongen onder den zomerschen sterrehemel hun ruw-klagende kreten van honger en eenzaamheid uitstooten. Een paar uilen, die die kreten hoorden en begrepen dat er iets niet in den haak was in de reigerkolonie, fladderden geruischloos naderbij en namen hun cijns van de onbeschermden nesten. Na het aanbreeken van den dag, daalde de rondspiedende havik neer om te onderzoeken wat er aan de hand was en deed zich te goed waar de jongen het dikst en lekkerst waren. Tegen den middag, onder de zengende hitte van een onbewolkte zon, verdorden de kleinen als gemaaid gras en verstomden honger en dorst hun meelijwekkende klachten. Lang voor de nacht viel, was er

„TOEN BLEEF ZIJ, NA EENIGE VERGEEFSCH E PO-GINGEN, ZOO STIL LIGGEN . . .”

langs den heelen plas geen reigerjong meer in leven. ¶ Het Meisje, met de sneeuw witte aigrette in haar blond haar en haar gehandschoende vingers op den arm van den Man, stond aan den rand van het trottoir voor het theater op een taxi te wachten. Er ging een kleine dog-cart voorbij. Het paard, goed verzorgd, vurig en verwend, had een obstinate bui en kreeg het in zijn kop om het zijn bestuurder lastig te maken. Deze trachtte het te kalmeeren, maar het wou niet luisteren. Het probeerde achteruit te loopen. Toen gaf de bestuurder het een tik met zijn dunne zweep. ¶ „O!” riep het meisje uit „kijk eens hoe hij dat arme paard ranselt! Wat een beest!” ¶ „Het paard voelt er zoowat evenveel pijn van, alsof jij het een tik met je waaier gaf!” zei de Man. „Bovendien misdraagt het paard zich en moet het leeren wie de baas is. Het brengt het heele verkeer in gevaar.” ¶ Het Meisje kreeg een kleur, beet zich op de lip en trok haar hand terug van den arm van den Man. Juist op dat oogenblik hield de taxi voor het trottoir stil. Het Meisje stapte in. ¶ „Wat zijn mannen toch beesten!” zei ze. „Misschien kunnen ze het niet helpen, dat ze zoo wreed zijn. Ze bezitten geen intuïtie, hoe zouden zij het dus kunnen begrijpen?” ¶ De Man keek naar haar aigrette, glimlachte discreet en zweeg.

De gestrafte Zondagschenner

DOOR J. R. W. SINNINGHE

EEN BRABANTSCH E SAGE

EEN eind buiten het dorp

Ulvenhout, waar de norsche molenkolos, plomp, zijn kop opsteekt in het land, leidt de weg naar Chaam. Verscholen achter zware beuken ligt er de heerenhuizing „Valkenburg”; aan de boerderij die vroeger naast dit buiten stond, is de sage gebonden die hier volgen gaat. ¶ 't Was elken Zondag hetzelfde spul met Peer, den knecht van den „Valkenburg”, het heele dorp sprak er schandevan. ¶ 's Morgens vroeg al zat ie met een paar kornuiten van hetzelfde slag in het Chaamsche herbergje aan den Bieberg harten te jagen. Dat vonden ze veel gezelliger dan mishooren. Tegen één uur stond Peer spijtig op, om te gaan eten op de hoeve, maar 's middags was hij weer als eerste in de herberg present. Zoo verhekst was die op kaarten. Met den middag begon het lieve leven eerst. Tot diep in den avond hoorde men ze te keer gaan, als er een 'n oogenblik zweeg, dan lei een ander er weer een paar knoo-

„VÓÓR DE NACHT VIEL, WAS ER GEEN REIGERJONG MEER IN LEVEN”

Foto B.

DE GESTRAFTE ZONDAGSCHENNER. HUIZE VALKENBURG BIJ ULVENHOUT

pen bovenop. De waard maakte goede zaken. Wanneer de kaarten gemengd werden, en de schrijver, met een vormloos klodje krijt, de punten op het leitje teekende, zetten de overigen de pul met schuimend bruin bier aan den mond, dat het wegklokte in hun keel. ☞ Op zekeren Zondag zei de boer: „Peer, als ge er vanavond om tien uur niet zijt, laat ik oe er niet meer in”. ☞ „Jawel, baas”, had de knecht makkend geantwoord, maar het ging hem weer door den kop. En 't was op slag van tien, toen de woorden van den boer hem eensklaps te binnen schoten. ☞ Vloekend van schrik sloeg hij met de vlakke hand op tafel, zóó hard, dat de pullen ervan opsprongen. Dan stond hij moeizaam, smoordronken, van zijn stoel op en zwaaide naar de deur toe. Zijn makkers hoorden hem met een paar vloeken, die er wezen mochten, schreeuwen: „Al moest de duivel mij er brengen, om tien uur ben ik thuis”. ☞ Op datzelfde oogenblik is hem een pekwarte hond tusschen de beenen geschoten, en heeft hem in een ommezien naar de Valkenburg meegenomen. ☞ Zijn makkers zagen het voor hun oogen gebeuren. „Jezus, Maria, Jozef, sta ons bij!” hebben ze geroepen, en zich met een kruis geteekend. Die hebben nooit meer een mis verzuimd, dat kan je gelooven! ☞ Toen de knecht, zoo wonderlijk bereden, bij de boerderij kwam, verklonk juist de laatste slag van tien, en waren deur en luiken al gesloten. Hoe hij ook tierde, de boer hield zich van den domme, en kwam niet opendoen. ☞ Op dien zwarten hond gezeten, vloog Peer een paar maal rond het huis, en toen hij alles gesloten vond, gooide hij driftig zijn pet tegen den muur. Waar de pet den muur raakte, is een groot gat ontstaan; daardoor vloog de duivel met hem naar binnen. ☞ Toen scheen het of in de boerderij de hel was losgebrosen. Deuren en luiken vlogen open en dicht, holderdebolder ging het daar trap op, trap af, en op zolder klonk een gestommel en gerommel, dat hooren en zien verging. ☞ Met het eerste kraaien van den haan werd het doodstil. Alle geluid was eensklaps gebluscht. Maar het duurde nog wel een uur, voor de boer het waagde te gaan kijken. Hij vond Peer dood op zijn bed liggen, de duivel had hem den nek omgedraaid. ☞ Het gat in den muur kon niet meer gedicht worden; steeds viel het metselwerk er uit. De tegenwoordige eigenaresse heeft de hoeve geheel doen verbouwen, ze dient nu tot huisvesting der jachthonden; maar aan de sage is niet te kort ge-

daan: op de bewuste plek is een deur aangebracht. ☞ Het Chaamsch herbergje kwam sindsdien in een kwade reuk te staan en is snel verlopen.

Een oude reiskoffer

DOOR LINTER

VACANTIE . . . Half Nederland keert terug tot het tijdperk, waarin onze voorvaderen nomadiseerend door de landouwen van dit lage land trokken. De Zaterdagse treinen voeren heele volksstammen uit de groote steden weg, drommen auto's en fietsers storten zich uit over bosch en duin en heide. De meubelen in hotel- en pensionkamers schrikken wakker uit hun langdurigen winterslaap en Uddeler- en andere meren zien tentenkampen met toebehooren langs hun oevers verrijzen. Het reisseizoen is aangebroken, de maanden waarin een atavistische trek naar „den buiten” zich van onze landgenooten meester maakt. Het seizoen van koffers-pakken en thans-laten-liggen, het seizoen der fabrikanten en winkeliers van karbiezen en valiezen, rug- en andere zakken, tasschen en koffers — van picnic-à-deux-mandjes tot statige rundlederen koffers, gevoerd met zijde en bij opening glanzend van kristallen en met edel metaal gemonteerde onmisbaarheden. Men zou zoo geneigd zijn te denken, dat dergelijke luxe-koffers een 20e-eeuwsch bedenkensel zijn, voorwerpen die hun ontstaan slechts danken aan het vernuft van den modernen mensch. ☞ Toch is dit niet het geval. In het gemeentelijke Kunstnijverheidsmuseum te Keulen bevindt zich in één der in den loop van 1932 nieuw ingerichte zalen een vitrine, waarin de ontwikkeling van den reiskoffer aanschouwelijk is voorgesteld. Deze vitrine bevat een prachtig staaltje van vindingrijkheid, gecombineerd met handwerk-kunst, in den vorm van een uit het bezit eener oude rijnsche familie stammenden koffer, die, slechts 75 × 44 × 20 cm. metende, niet minder dan 150 gebruiksvoorwerpen bevat, alle zorgvuldig en breuk-vrij ingebouwd. Een in den koffer aanwezige inventaris zegt: „Hauptsächlich eingerichtet zu meinem eigenen persönlich bestimbtten Gebrauch zu Haus sowie auch auf Reisen und zur Jagd. Insofern es auf 4 Personen zum Tafelbesteck und all sonstiges Zubehör, höchstens aber auf 2 Personen zum Thee und caffee Service Nebst einem chocoladen pott. Wie auch zu ein erforderliches Toilette Inclusive Raszier und Schreibzeug vonnöthen. Wobey sodann separat durch alle Abtheilungen in jeder Rubrique für sich zugleich zu ersehen wahs eigentlich überhaupt jedes Stück besonders berechnet (mit Einbegriff an Silber Façons Vergöldung und alle sonhs anderes Zubehör) kostet. Nebst ein Extra am Ende beygefügt — Kurtz — Summarischer Inhalt zur Haupt-Berichtigung und Uebersicht des gantzen durch

DE OUDE REISKOFFER IN HET MUSEUM TE KEULEN

alle Abtheilungen in seiner behörigen Rubrique separat enthalten zu dem Ende berechnet. Wie hoch mir alles insgesamt genommen an Kosten Aufwand ist zu stehen kommen. Hildesheim 82ten Juni 1796."

☞ Na deze tirade zou het van den lezer teveel gevergd zijn om ook nog in extenso een lijst te doen volgen van alle 150 in den koffer zich bevindende voorwerpen. Voor de curiositeit pikken wij er hier en daar enkele uit: couverts voor verschillende doeleinden, 1 snuifdoos, 1 doos voor nachtluchtjes, 1 nachtlamp, 1 snuitschaar, ivoren doosjes voor pomade, poeder en tandenpoeder, 1 zilveren huls voor tandenstokers, 1 kurkentrekker, doosjes voor specerijen, zout enz., 1 Göttinger zakkalender voor het jaar 1796, schrijfgerei, flacons voor parfum en eau de Cologne, 1 goudweegschaal, schoen-, pantalon- en nog andere gespen, 1 citroenpers, lancetten om menschen en paarden ader te laten, 4 eierdopjes en evenveel likeurglaasjes, een tondeldoos, allerlei soorten messen, mesjes en scharen, doosjes en potjes voor medicamenten enz. ☞ Men ziet het: ook bij de koffers is er nil novum sub sole!

Even of oneven

ALS iemand van een hoeveelheid geldstukken of lucifers er ongezien een onwillekeurig aantal opneemt en in de hand houdt en men vraagt dan, of dit aantal even of oneven zal zijn, zal men in de meeste gevallen zeggen, dat er evenveel kans is voor een even, als voor een oneven aantal. En toch, niets is minder waar. In zoo'n geval is het voordeelijker steeds op oneven te wedden. ☞ Nemen we aan, dat er 16 lucifers waren, dan kunnen daar van worden afgenomen: 1-3-5-7-9-11-13-15, of 2-4-6-8-10-12-14-16 lucifers. ☞ In dit geval dus zijn de kansen gelijk. Stel nu, dat het aantal

oneven is, b.v. 17. Dan doen zich de volgende mogelijkheden voor: 1-3-5-7-9-11-13-15-17 of 2-4-6-8-10-12-14-16 lucifers, waaruit men ziet, dat oneven nu één kans meer heeft. ☞ Hier-

uit volgt dus, dat als twee personen zich geruimen tijd met dit spel bezighouden en de een wedt constant op even, de ander op oneven, na verloop van voldoende tijd eerstgenoemde met wiskundige zekerheid alles verspeeld zal hebben. ☞ De verliezer zal dan geneigd zijn aan persoonlijke pech toe te schrijven, wat eigenlijk een heel eenvoudig verschijnsel is. S.

WANNEER DE LANDWEGEN MODDERPOELEN WORDEN

AAN DEN DIJK

slaap steken. Toen gleed ze omlaag. ☞ De Gouverneur zei iets tegen Noah, riep en schudde Noah's arm. Hij scheen ontsteld te zijn. ☞ Want Mr. Noah Pribble was dood.

d'ANNUNZIO marchandeerde met een parijschen antiquair over een oud Madonnabeeldje en bood er tienduizend francs voor. De handelaar wilde echter vijftienduizend. Plotseling keek hij d'Annunzio aan, zweeg een oogenblik, en zeide toen met iets als ontroering in zijn stem: „Nu, goed, omdat u het bent, krijgt U het voor tienduizend.” d'Annunzio, blij met den koop, en nog blijder met dit nieuwe bewijs van zijn wereld-roem, verzoekt het beeldje naar het Claridge-hotel te brengen. Op straat gekomen, hoort hij eensklaps den antiquair hijgend naast zich: „Neemt U me niet kwalijk, mijnheer, maar U hebt vergeten, Uw naam op te geven!”

De stad der genade

(Slot van bladz. 579)

DE Zweedsche matroos, zijn cel-genoot, die naast hem stond aan het smalle raam, zei: „Zou jij er geen zin in hebben daar bij die hooge oomes te zijn?”

☞ „Nee!” riep Salem. „Nee! Een aap zijn, die zich aan de menigte laat zien?” Hij rook de bries van het meer. Over vijf dagen zou hij die weer vrij kunnen opsnuiven en weer het prettige gevoel van een hamer in zijn handen hebben. Dus keek hij opgewekter neer op Noah en hief zegenend de hand op. ☞ Maar Noah kromp ineen als een man, die een slag verwacht. Hij trachtte zijn hoed weer af te nemen, maar zijn hand bleef bij den